

Η Χημειοθεραπεία δεν είναι απαραίτητη σε όλες τις ασθενείς με Καρκίνο του Μαστού

Από τον

Χρήστο Μαρκόπουλο

Αν. Καθηγητή Χειρουργικής Ιατρικής
Σχολής Αθηνών,
Διευθυντή Κλινικής Μαστού,
Ιατρικού Κέντρου Αθηνών

Νέα γονιδιακή εξέταση απαλλάσσει τις γυναίκες από άσκοπες χημειοθεραπείες.

Η εξέταση προσδιορίζει ποιες γυναίκες με καρκίνο του μαστού έχουν ανάγκη χημειοθεραπείας μετά τη χειρουργική επέμβαση και ποιες όχι.

Η εξέταση ονομάζεται **OncotypeDX** και απευθύνεται σε ασθενείς με νόσο αρχικού σταδίου, που είναι θετικές στους υποδοχείς οιστρογόνων και με αρνητικούς λεμφαδένες. Στόχος είναι να προσδιοριστεί ποιες γυναίκες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να επωφεληθούν από τη χημειοθεραπεία. Πρόκειται για μία **πολυγονιδιακή ανάλυση** που εξετάζει τη δράση 21 γονιδίων στον καρκινικό ιστό που σχετίζονται τόσο με την ανταπόκριση στη χημειοθεραπεία όσο και την πιθανότητα επανεμφάνισης του καρκίνου.

Μετά την χειρουργική επέμβαση (ταχεία βιοψία, μαστεκτομή, τεταρτεκτομή) ο

θεράπων ιατρός προσπαθεί να αξιολογήσει τον καρκίνο, ώστε να προσδιοριστεί αν η ασθενής χρειάζεται χημειοθεραπεία.

Ο κλασικός τρόπος που ακολουθεί είναι να μελετήσει διάφορους παράγοντες, όπως η ηλικία, το μέγεθος του διηθητικού όγκου, η εξάπλωσή του και η ύπαρξη ή μη υποδοχέων οιστρογόνων και της πρωτεΐνης HEP2 στα κύτταρα του όγκου.

Το πρόβλημα είναι ότι συχνά η μελέτη αυτών των παραγόντων δεν επαρκεί. Έτσι, πολλές γυναίκες υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία, ενώ στην ουσία δεν τους προσφέρει τίποτα, και από την άλλη, άλλες ασθενείς δεν κάνουν χημειοθεραπεία, ενώ αυτή είναι άκρως απαραίτητη.

Στο πρόβλημα αυτό έρχεται να δώσει λύση το OncotypeDX. Η ανάλυση αυτή έχει το σημαντικό πλεονέκτημα ότι γίνεται στο υλικό από το αρχικό χειρουργείο της ασθενούς,

που φυλάσσεται στο νοσοκομείο όπου χειρουργήθηκε. Όταν ο θεράπων ιατρός ζητήσει την ανάλυση, το δείγμα του καρκινικού ιστού αποστέλλεται στις ΗΠΑ, όπου και αναλύεται και τα αποτελέσματα επιστρέφουν σε 10-14 ημέρες ηλεκτρονικά. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξέτασης ο θεράπων ιατρός χαράζει τη θεραπευτική στρατηγική. Τα αποτελέσματα έρχονται με τη μορφή μίας έκθεσης που περιλαμβάνει έναν αριθμό από το 0 έως το 100, ο οποίος αφορά το βαθμό υποτροπής.

Γυναίκες με χαμηλό βαθμό (0-18) έχουν μικρότερο κίνδυνο επανεμφάνισης του καρκίνου. Αυτές έχουν επίσης λιγότερες πιθανότητες να επωφεληθούν από τη χημειοθεραπεία και ο γιατρός μπορεί να προτείνει μόνο ορμονική θεραπεία.

Από την άλλη, σε εκείνες με υψηλό βαθμό (πάνω από 30), οι πιθανότητες υποτροπής της νόσου είναι αυξημένες και συνεπώς η χημειοθεραπεία είναι πολύ πιθανόν να είναι αποδοτική.

Σε διεθνείς μελέτες έχει φανεί ότι, χωρίς την πληροφορία που δίνει η ανάλυση OncotypeDX, ανάμεσα σε 100 γυναίκες που διαγιγνώσκονται με καρκίνο μαστού με θετικούς υποδοχείς

οιστρογόνου και αρνητικούς λεμφαδένες, οι 62 θα έπαιρναν χημειοθεραπεία.

Μετά την πληροφόρηση από την ανάλυση OncotypeDX, σε 33 από αυτές τις γυναίκες οι γιατροί άλλαξαν γνώμη και αφαίρεσαν τη χημειοθεραπεία από το θεραπευτικό τους πλάνο και σε 4, ενώ δεν θα έδιναν αρχικά χημειοθεραπεία, την πρόσθεσαν λόγω της ανάλυσης.

Το όφελος από τη χρήση του test δεν είναι μόνον για τις ασθενείς που αποφεύγουν τη Χημειοθεραπεία, αλλά και για εκείνες που σύμφωνα με το αποτέλεσμα του OncotypeDX πρέπει να ακολουθήσουν αγωγή με συνδυασμό Χημειοθεραπείας – Ορμονοθεραπείας. Η ταυτοποίηση ασθενών στις οποίες, χωρίς το Oncotype DX, μπορεί να μην χορηγούνταν Χημειοθεραπεία βάσει των

παραδοσιακών παθολογοανατομικών δεικτών και που ενδεχομένως τους σώζει την ζωή, υπογραμμίζει το σημαντικό ρόλο που έχει η βιολογία του όγκου της κάθε ασθενούς στις θεραπευτικές επιλογές.

Έχει αποδειχθεί ότι το αποτέλεσμα του OncotypeDX® (ο Βαθμός Υποτροπής - Recurrence Score®), παρέχει ανεξάρτητες πληροφορίες

σε σχέση με τους παραδοσιακούς δείκτες.

Η χρήση της ανάλυσης αυτής για την λήψη θεραπευτικών αποφάσεων συμπεριλαμβάνεται στις Αμερικανικές κλινικές κατευθυντήριες οδηγίες NCCN και ASCO, και η χρήση του συστήνεται από 2ετίας και στις Ευρωπαϊκές του St. Gallen και της ESMO. ♦

Το όφελος από τη χρήση του test δεν είναι μόνον για τις ασθενείς που αποφεύγουν τη Χημειοθεραπεία, αλλά και για εκείνες που σύμφωνα με το αποτέλεσμα του OncotypeDX πρέπει να ακολουθήσουν αγωγή με συνδυασμό Χημειοθεραπείας – Ορμονοθεραπείας.

Η Ελλάδα αποτελεί μια από τις πρώτες Ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες ήταν διαθέσιμη η ανάλυση αυτή, από το 2008.

Αξίζει να σημειωθεί πως για πρώτη φορά παρουσιάστηκε η ελληνική κλινική εμπειρία στην ιατρική κοινότητα το Μάρτιο του 2011, από τον καθ. Χρ. Μαρκόπουλο, στα πλαίσια του **Πανευρωπαϊκού Διεπιστημονικού Συνεδρίου για τον Καρκίνο Μαστού στο St Gallen της Ελβετίας**. Εκεί, κατέστη σαφής η αξία της γονιδιακής αυτής ανάλυσης στην επιλογή των ασθενών που ωφελούνται από την χορήγηση χημειοθεραπείας, με τελικό αποτέλεσμα οι 3 στις 4 γυναίκες να αποφεύγουν την χημειοθεραπεία.

Επίσης, τα συμπεράσματα μελέτης που υλοποιήθηκε σε κλινικά ερευνητικά κέντρα της Ελληνικής Χειρουργικής Εταιρίας Μαστού (EXEM), υπό την καθοδήγηση του καθ. Χρ. Μαρκόπουλου, παρουσιάστηκαν στο **Πανευρωπαϊκό Διεπιστημονικό Συνέδριο για τον Καρκίνο 2011 (ECCO-ESMO-ESTRO)**, που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη με τη συμμετοχή 15.000 Ευρωπαίων και Αμερικανών συνέδρων.

Τα ευρήματα από την ανάλυση των αλλαγών στις θεραπευτικές αποφάσεις σε 101 Ελληνίδες ασθενείς με καρκίνο μαστού που ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία, ανέδειξαν ότι η χρήση του OncotypeDX είχε ως αποτέλεσμα την χορήγηση χημειοθεραπείας στο 28,7% των γυναικών και την αποφυγή της στο 71,3%, οι οποίες αντιμετωπίστηκαν μόνον με Ορμονοθεραπεία.

